

Julkaistavissa keskiviikkona 1.5.2024 kello 11.15

SAK:n puheenjohtaja Jarkko Eloranta
Vappujuhla Kotkassa Sibeliuksen puistossa kello 11
Vappujuhla Kouvolassa Inkeröisten torilla kello 12
Vappujuhla Kouvolassa Kuusankoski-talolla kello 13

Jarkko Elorannan vappupuhe 2024

Arvoisat vapun viettäjät, hyvät toverit!

Vappu on työn, työväen ja solidaarisuuden kansainvälinen juhlapäivä. Juhlistamme tänään yhdessä työtä ja työntekijöitä. Erityisen hienoa on olla juhlimassa vappua täällä Kotkassa, perinteisessä satama- ja teollisuuskaupungissa, missä työväenliikkeen arvot, saavutukset ja nykyisyys ovat yhä vahvassa kurssissa. Kotka ja Kotkan seutu ovat saaneet vastaanottaa ikäviäkin uutisia teollisuuden ja työpaikkojen rintamalta, mutta sitkeydellä ja yhteen hiileen puhaltamisella on päästy myös eteenpäin. Toivottavasti alueelle saadaan uusia investointeja ja muun muassa akkumateriaalitehtaan investointiin löydetään ratkaisu, jossa työpaikat, taloudellinen toimeliaisuus ja ympäristökysymykset voidaan järkevällä tavalla yhteensovittaa, huomioida ja ratkaista.

Hyvät ay-toverit!

Haluan myös heti kärkeen kiittää kaikkia teitä, jotka olette eri tavoin olleet mukana SAK:laisen ay-liikkeen yhteisissä Painava syy ponnisteluissa vastustamassa Orpon-Purran hallituksen sosiaaliturvaleikkauksia ja työelämäheikennyksiä. Panoksenne on ollut arvokas ja yhteisen työemme pitää jatkua tästä eteenpäin aina eduskuntavaaleihin 2027, jotta käynnissä oleva työmarkkinoiden ja hyvinvointivaltion romutus saadaan pysäytettyä ja nyt rikki meneviä asioita myös korjattua.

Orpon-Purran hallitus vie suomalaisia työmarkkinoita kymmeniä vuosia taaksepäin, aikaan, jolloin isännänvalta oli voimissaan ja rankaisemalla, rajoittamalla, pelolla ja käskyttämällä johdettiin työntekijöitä. Hallituksen leikkaukset ja heikennykset ovat itsessään karmeita ja täysin kohtuuttomia, tarpeettomiakin hallituksen ulossanottujen tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta surullisinta ja ehkä pelottavinta on se, millaiseen ihmiskuvaan hallituksen toiminta perustuu. Ihmiskuvaan, jossa nöyryytys, puute, ahdinko, rangaistukset, on se, jolla ihmistä, niin työtöntä kuin duunariakin ajetaan eteenpäin. Kannustuksesta ja motivoinnista tämä hallitus ei ole kuullutkaan.

Vuosi sitten sanoin vappupuheessani, että luottakaamme tulevan pääministeri Orpon sanaan, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia, kun Suomen taloutta ja työllisyyttä kohennetaan. Tänään tiedämme, ettei pääministerin sanaan ole voinut luottaa. Monilta on vaadittu kohtuuttomia, erityisen kohtuuttomia on vaadittu työttömiltä, sosiaaliturvan varassa sinnitteleviltä, työntekijöiltä ja viimeksi opiskelijoilta.

Isopalkkaisilta ja omistajilta ei sentään ole vaadittu kohtuuttomia. Heille päinvastoin on annettu kohtuuttomia veronkevennyksiä. Tätä on hallituksen politiikka; otetaan heiltä, joilla on vähän ja annetaan heille, joilla on paljon. Sitä kaikessa karuudessaan ja kohtuuttomuudessaan on Orpon-Purran hallituksen politiikka. Poliitiikka, joka on vaalilupauksen täydellistä pettämistä, totaalista

sanojen syömistä, kansalaisten ahdingon kasvattamista ja suomalaisen yhteiskunnan eheyden rikkomista ja konsensuksen kuoppaamista syvälle suon silmään.

Hyvät kuulijat!

Suomen talouden isoin ongelma on, ettei kasvua ole saatu aikaan yli kymmeneen vuoteen. Samoin työn tuottavuuden kasvu on hyytynyt mitättömäksi. Näihin ongelmiin ei hallituksen talous- ja työmarkkinapolitiikassa olla tarpeeksi kiinnitetty huomiota, vaikka asia on ollut ilmeinen ja tiedossa.

Kuluja on leikattu ja vyötä kiristetty niin firmoissa kuin julkisella sektorilla, mutta se ei luo sen paremmin kasvua kuin tuottavuuttakaan. Nykyhallitus jatkaa samalla linjalla, kiristää ja kuristaa, mutta kasvun ja tuottavuuden eväät jäävät kovin laihoiksi.

Osaamisen kehittäminen ja investoinnit uuteen teknologiaan ovat tuottavuuden lähteitä. Suomessa investoimme seiniin ja osaamisen kehittäminen vaikuttaa olevan pikemminkin erityisen heikentämisen kohteena. Ammatillista koulutusta leikataan, aikuiskoulutustuki lopetetaan, työttömyysturvan aktiiviajan korotusosat poistetaan ja työpaikoilla tapahtuva koulutus vähenee ja keskittyy entistä harvemmille työntekijöille.

Kuljemme päinvastaiseen suuntaan kuin voisi kuvitella, aikana, jolloin teknologian kehitys on kiivasta ja ilmastonmuutoksen torjunta vaatii investointeja uudistumiseen. Meillä leikkaamisen ja pysähtyneisyyden vaihde on jäänyt päälle niin hallituksessa kuin firmoissakin.

Talouspolitiikan arviointineuvosto on arvostellut hallituksen työllisyystoimia, siis sosiaaliturvan leikkauksia, yksipuolisiksi. Hallituksen johtoajatus on, että työtä vailla olevien toimeentuloa kuristamalla he taianomaisesti löytävät polkunsä työmarkkinoille. Taloudelliset kannusteet, tai pikemminkin pakotteet, eivät kuitenkaan tee heistä yhtään nuorempia, terveempiä tai osaavampia. Siis poista niitä syitä, jotka ovat useimmiten työttömyyden takana.

Hallituksen leikkaukset ja heikennykset kuristavat kaiken lisäksi taloudellista kasvua. Ja heikko taloustilanne näkyy jo nyt työttömyyden kasvuna ja työllisyyden heikentymisenä. Työttömien mahdollisuudet työllistyä heikossa suhdanteessa ovat olemattomat, mutta silti hallitus kiristää ja kurjistaa työttömien toimeentuloa. Kylmää, kovaa, armotonta politiikkaa. Hallituksen toimien vuoksi ihmiset joutuvat työttömiksi ja hallituksen toimien vuoksi näiden ihmisten toimeentulolta lähtee pohja pois.

Hallituksen toimien vuoksi myös taloudelliset kannusteet ottaa työtä vastaan heikkenevät. Matalapalkkaisia, osa-aikatöitä ei työttömyyspäivärahan ja asumistuen suojaosien poiston jälkeen enää kannata ottaa vastaan. Ne ovat kuitenkin niitä töitä, joita on tarjolla ja ne ovat niitä töitä, joista usein ponnistetaan kohti vakaampia ja paremmin palkattuja työsuhteita.

Hyvät vapun viettäjä!

Työtä, tuottavuutta ja investointeja tarvitsemme lisää. Investointeja hallitus pyrkii lisäämään veronalennuksella. Tuottavuuden kohentamista hallitus pyrkii edistämään runsaammalla TKI-rahoituksella. TKI-rahoituksen teho jää kuitenkin piippuun, jos meillä ei ole osaavia ihmisiä tekemään tuotekehitystä, ihmisiä pohtimaan uusia keksintöjä tuotteita ja palveluja, ihmisiä

ottamaan käyttöön uutta teknologiaa, ihmisiä ottamaan irti tehot ja hyödyt uusista kone-, laite-, ja ohjelmistoinvestoinneista.

Uusia osaajia tarvitaan niin ulkomailta kuin kotimaasta. Ja hallitus vaikeuttaa molempia osaamispääoman kasvattamisen väyliä. Kiristetään, kuristetaan, vaikeutetaan ja estetään. Sitä tämä hallitus osaa tehdä. Kannustaminen, edistäminen, voimaannuttaminen, kehittäminen ja vahvistaminen tuntuu olevan tuntematonta Orpon-Purran hallitukselle. Ankeuttamisesta ei innovaatioita synny, lannistamalla ei maailmaa valloiteta.

Kun kerran on niin, että valtiovalta ei osaamisesta tunnu välittävän, niin soisi työnantajien pistävän pököä pesään asiassa. Suomi näyttää kuitenkin pudonneen kelkasta tässäkin asiassa. Työnantajien työpaikoilla tarjoama koulutus on Suomessa Pohjoismaiden vähäisintä. Ryhtiliike on välttämätön, jos aiotaan Suomi pitää Pohjoismaana. Pohjoismaata ei Suomesta tule heikentämällä työntekijöiden suojelua ja vaikutusmahdollisuuksia, vaan panostamalla osaamiseen, teknologiaan, yhteistoimintaan ja yhteiseen kehittämiseen.

Työnantajilla on nyt todellinen näytön paikka. Ne saavat hallitukselta lähes kaiken mitä ovat ikinä halunneet. Nyt on sitten osoitettava, että kaikki ne kovat puheet muuttuvat myös teoiksi. Investoinneiksi niin materiaan kuin osaamiseen. Syksyn työehtosopimuskierröksellä on hyvä näyttää mallia ja tuoda työehtosopimukseen palkalliset vuosittaiset koulutuspäivät henkilöstölle. Tämä on Tanskan malli ja kovasti meitä, ainakin puheissa, pusketaan kohti pohjoismaisia työmarkkinoita. Nyt siis olisi syytä toteuttaa edes yksi toimi, joka tosiasiaassa vie meitä kohti pohjoismaisia työmarkkinoita.

Hyvät kuulijat!

Hallituksen toimien ankaruus palkansaajia ja työttömiä kohtaan ei varmasti ole jäänyt keneltäkään huomaamatta. Eikä vähiten siksi, että SAK liittoineen ja erityisesti laajoine jäsenjoukkoineen on vahvasti protestoinut hallituksen toimia. Ulosmarseja, poliittisia lakkoja, mielenosoituksia on järjestetty viimeisen 8 kuukauden aikana enemmän kuin pitkiin, pitkiin aikoihin. Satoja tuhansia työntekijöitä on ollut toimissa mukana ja satoja tuotantolaitoksia ja työpaikkoja toimien kohteena.

Hallitus ja työnantajat olivat ja ovat päättäneet viedä kymmeniä vuosia tavoittelemansa reformit läpi hinnalla millä hyvänsä. Ja kalliiksi nämä uudistukset tulevatkin. Enkä puhu nyt lakkojen hinnasta firmoille, vaan hinnasta, jonka suomalainen yhteiskunta ja työelämä joutuu tästä yksipuolisesta sanelupolitiikasta maksamaan. Se lasku lankeaa maksettavaksi tulevaisuudessa.

Luottamusta rakennetaan vuosikymmeniä, mutta se rikotaan kuukausissa. Ja nyt me olemme todistaneet tämän vuosikymmenten aikana rakennetun luottamuksen tuhoamista työnantajien tukeman hallituksen toimesta. Maassa on paras hallitus ja hallitusohjelma, jonka työnantajat voivat rahalla saada, mutta tämän hallituksen hintalappua elinkeinoelämälle ja Suomelle ei tiedä vielä kukaan, mutta iso se tulee olemaan. Voi vain todeta, että hallituksessa eivät tunnu tietävän tai välittävän mitä he tekevät ja se tässä pelottavaa onkin.

Vauhtisokeus, kova uho, silmitön usko omaan kaikkivoipaisuuteen leimaa hallituksen toimia yleisesti ja erityisesti sosiaaliturvaheikkennyksiä ja työelämäleikkauksia. Palkansaajien näkemyksillä ei ole mitään arvoa, vaikka kuinka pääministeristä lähtien hoetaan, että työryhmissä voi vaikuttaa – höpöpuhetta sanon minä. Tutkijoiden ja asiantuntijoiden näkemyksillä ei ole mitään arvoa, vaikka he esittäisivät tutkittuun tietoon perustuvaa kritiikkiä hallituksen toimille. Kansainvälisillä

sopimuksilla ei tunnu olevan mitään merkitystä hallitukselle, kun omaa hyvää hallitusohjelmaa runnetaan eteenpäin oikeusvaltion perustusten notkuessa.

Demokratia typistyy tällä joukolla enemmistön mielivallaksi, kolmikanta kaksikannaksi, jossa muilla kuin omilla näkemyksillä ei ole piirun vertaa arvoa. Tämä on pelottava yhteiskunnallinen kehitys, jota parhaillaan todistamme. En usko, että pääministeri Orpo haluaa jäädä historiaan oikeusvaltion perusteiden horjuttajana ja suomalaisen yhteiskunnan eheyden rikkojana, mutta näin saattaa hyvinkin käydä. Sen verran holtitonta hallituksen meno pahimmillaan on.

Hyvät Vapun viettäjä!

Työmarkkinoilla Suomen matka mallimaasta ongelmamaaksi on ollut hämmästyttävän nopea. Suomi oli aiemmin maa, jonka työmarkkinasuhteita pidettiin esimerkillisinä ja nyt olemme tilanteessa, jossa kansainvälinen ay-liike lähettää meille solidaarisuusviestejä taistelussamme työelämän heikennyksiä vastaan. Tilanteessa, jossa Kansainvälinen työjärjestä ILO pyytää selvitystä työministeriltä, että mitä ihmettä Suomessa oikein ollaan tekemässä.

Työmarkkinat on täysin politisoitu. Syynä siihen on Elinkeinoelämän keskusliiton politisoituminen Kokoomuksen etäispäätteeksi ja pataoikeistolaisen hallituksen elinkeinoelämän järjestöiltä kopioima hallitusohjelma, jota toteutetaan sivuille vilkuilematta, seurauksista piittaamatta. Hallitus sanoo, ettei se ole työmarkkinaosapuoli, mutta eihän se mitään muuta olekaan kuin työmarkkinaosapuoli toteuttaessaan elinkeinoelämän toivelistaa kiltisti ja tunnollisesti.

Kansa ei hallituksen toimista paljoa perusta. SAK on pitkin talvea kysynyt kansalaisilta hallituksen toimien kannatusta tai vastustusta. Ja vastaukset ovat olleet varsin selviä. Työelämän tai sosiaaliturvan heikennyksestä riippuen hallituksen toimien vastustus on 60–80 prosentin luokkaa. Duunarit, naiset ja nuoret ovat varsinkin kriittisiä hallituksen toimille, eikä ihme.

Nimenomaan nämä ihmiset ottavat vastaan kovimmat iskut ja moneen kertaan hallituksen toimien seurauksena. Satojen eurojen menetykset kuukausittaiseen toimeentuloon, kasvava epävarmuus työpaikalla ja pyrkimys heikentää palkansaajien edunvalvontamahdollisuuksia huolettavat syvästi ihmisiä, eikä syyttä.

Ensin viedään lakko-oikeus ja sitten runnetaan läpi entistä kovempia heikennyksiä niin yhteiskunnassa kuin työmarkkinoillakin. Kylmäveristä toimintaa.

Ja hyvät kuulijat. Pataoikeiston projekti ei pääty tähän hallituskauteen. Jatkoa seuraa, jos vain vaalitulokset sen seuraavissa eduskuntavaaleissa antaa myöden. Työelämää voi vielä heikentää monin tavoin lisää ja hyvinvointivaltiota voi romuttaa vielä monesta kohdasta. Me emme saa tätä unohtaa hetkeksikään tulevien kolmen vuoden aikana. Oikeiston projekti ei ole valmis, mutta me voimme sen projektin ajaa alas. Me voimme ajaa sen alas. Ja me tulemme ajamaan sen alas.

Vaikka nyt hallitus riehuu työmarkkinoille kuin kuriton, rajaton, ymmärtämätön lapsi, niin ammattiyhdistysliikkeen ja työväenliikkeen on yhdessä toimittava siten, että ne rajat asetetaan. Juuri nyt hallitus saa tahtoaan lävitse, mutta meidän on tehtävä väsymättä työtä, ettei näin ole jatkossa.

Tätä työtä tehdään tes-neuvotteluissa, työpaikkojen kahvihuoneissa, kaupunginvaltuustoissa, hyvinvointialueiden päättävissä elimissä, EU-parlamentissa, toreilla ja turuilla missä ihmiset

kohtaavat ja puhuvat arkipäivästään, iloistaan ja murheistaan. Siellä meidän pitää olla läsnä ja rakentaa parempaa huomista, pala kerrallaan, vaikka juuri nyt sinimusta yö tuntuukin pitkältä ja kylmältä.

Hyvät ystävät!

EU-vaalit ovat seuraavana ovella. Euroopan parlamentti on ollut viimeiset vuodet palkansaajan ystävä. Parlamentissa ovat tukea saaneet niin palkka-avoimuus, alustatyöntekijät, suomalaista työehtosopimusjärjestelmää suojaava minimipalkkadirektiivi kuin viimeisenä yritys vastuudirektiivikin, jolla puututaan yritysten ihmisoikeusrikkomuksiin maailmalla.

Suomalainen palkansaajien asemaa parantava työlainsäädäntö on viime vuosina tullut nimenomaan EU-tasolta ja parlamentti on se, joka on erityisesti palkansaajien asemasta pitänyt huolta. Nyt laita-oikeiston vyöry on vaarana Euroopan tasolla. Me jo tiedämme mitä tämän joukkueen vaalivoitto tarkoittaa työntekijöille, työttömille, opiskelijoille, eläkeläisille. Meidän on Suomessa hoidettava oma osamme, äänestettävä aktiivisesti ja varmistettava, että Suomesta parlamenttiin nousee mahdollisimman monta palkansaajien arjen tuntevaa ja asiaa ajavaa päättäjä. Se on vähintään mitä voimme tehdä oman etumme puolustamiseksi.

Vahva ja yhtenäinen Eurooppa on Suomen ja suomalaisten etu. Siihen kuuluu yhtenäisemmän ja itsenäisemmän Euroopan rakentaminen niin taloudessa kuin teollisuudessa. Yhteiset ratkaisut tämän tavoitteen saavuttamiseksi tuottavat paremman lopputuloksen pienelle maalle kuten Suomi ja paremman lopputuloksen koko Euroopalle. Populistien kansallisromantiikka kannattaa unohtaa Euroopan varmistaessa pärjäämisensä suurvaltojen taloudellisessa ja teknologisessä kamppailussa.

Hyvät vapun juhlijat!

Ajat ovat vaikeat ja vaativat, mutta sellaisista on selvitty aikaisemminkin. Niin selviämme tälläkin kertaa. Tänään juhlimme vappua ja kevättä ja haluan toivottaa oikein hauskaa vappua ja mitä parhainta kevättä jokaiselle ja valoisampaa tulevaa aikaa.